

"državno blagostanje", "jednakost", "nejednakost", "pravednost", "redistribucija", "siromaštvo", "sloboda", "socijalna država", "socijalna politika", "socijalni programi", "solidarnost", itd., a zatim "blagostanje", "civilno društvo", "davanja", "ekonomska politika", "izjednačavanje", "kvaliteta življenja", "pravedno društvo", "pravna država", "socijalna prava", "socijalne službe", "tržište", "vrijednosno usmjerenje", "zdravstvo" (ti pojmovi ovdje nisu precizno poredani po učestalosti pojavljivanja svakog od njih, nego su svrstani u dvije skupine i navedeni abecednim redom),

Zanimljiva je i učestalost citiranja pojedinih autora, odnosno osvrtnja na njihove teze. Najčešće se spominje J. Rawls (sa samo jednim radom - "A Theory of Justice"), a zatim Zs. Ferge (tri njezina rada, uključujući "The Chances of Social Policy in Post-Totalitarian Eastern Europe", predstavljen u ožujku 1990. na First All-European Dialogue on Social Policy u Helsinkiju) te H. Wilensky (kao autor ili urednik pet knjiga). Valja dodati da je ukupan broj djela i autora citiranih u ovoj knjizi doista impozantan te sam po sebi ima znatnu informativnu vrijednost, osobito za čitatelja koji se tek upućuje u upoznavanje s recentnim svjetskim razmišljanjima o socijalnoj politici.

Iako je u ovako kratkoj informaciji o jednom opsežnom djelu nemoguće ulaziti u preciznije prikazivanje autorovih stajališta, ipak se - bar kao čvrsti dojam - na kraju može reći da je knjiga Veljka Rusa veoma vrijedno djelo te da bi ga - ako ne u cijelosti, ono barem u izvodima - bilo korisno prevesti na hrvatski.

Ivan Magdalenić

CURRENT PERSPECTIVES ON FOSTER FAMILY CARE FOR CHILDREN AND YOUTH

Brad Mc Kenzie (ed.)

Wall Emerson Inc., Toronto, Canada, 1994.

U ovoj knjizi objavljeni su radovi prezentirani na međunarodnom tečaju socijalnog rada posvećenom problematici hraniteljstva, koji je krajem 1992. god. održan u Budimpešti

u organizaciji Interuniverzitetskog centra za postdiplomske studije iz Dubrovnika.

Uz uvod B. Mc Kenzie, knjiga je podijeljena na četiri poglavlja naslovljena: "Razvoj hraniteljstva", "Suвременa pitanja u području hraniteljstva", "Prema efikasnijem programiranju" i "Evaluacija uspješnosti hraniteljstva".

Prvo poglavlje sadrži tri rada. U prvom, naslovljenom "Tko će ih uzeti? Prethodnici hraniteljstva u SAD" B. Barr i M. Holt prikazuju razvoj hraniteljstva u SAD od samih početaka do njegova konačnog definiranja 1930. god. Sljedeći je rad M. Herzog "Ideologija i izmjena uloge hraniteljstva u Mađarskoj", u kojem autorica razmatra promjene u ovom području pod utjecajem političkih i ideoloških zbivanja u Mađarskoj nakon 1945. god. U radu "Rehabilitacija i hraniteljstvo u Hrvatskoj" D. Maglajlić opisuje specijalističko hraniteljstvo kao dio programa rehabilitacije za mentalno zaostalu djecu, razvijenog u Splitu.

Drugo poglavlje sadrži također tri rada. U prvome J. Armstrong razmatra uvođenje inovacija u sistem hraniteljstva. Analizirajući jedan projekt "uključivog hraniteljstva", pronalazi unutarnje i vanjske faktore koji u ovo područje ometaju uvođenje inovacija. U radu "Kritike politike razvoja hraniteljstva u provincija Manitoba" B. Mc Kenzie ukazuje na diskrepanciju između sve većeg broja djece koja ulaze u sistem i u njemu ostaju sve duže, te nedostataka u samom tom sistemu.

Zadnji rad u ovom poglavlju je rad Galawaya, Nuttera i Hudsona "Učešće pravih roditelja u tretmanskome hraniteljstvu". Analizirajući 321 program tretmanskog hraniteljstva u SAD i Kanadi autori pronalaze diskrepanciju između proklamirane razine učestvovanja roditelja i njihovog stvarnog učestvovanja.

Treće poglavlje sastoji se od četiri rada. Prvi je K. Kufeldta "Uključivo hraniteljstvo: primjena modela". Radi se o formi hraniteljstva koja pretpostavlja uključivanje stvarnih roditelja. Autorica analizira jedan projekt temeljen na ovom konceptu. Smatra da se ovim pristupom mogu izbjeći neke negativne posljedice klasičnog modela. Sljedeći je red B. Krause Eheart u kojem autorica razrađuje dugoročno hraniteljstvo kao odgovor na sve veći broj djece koja imaju potrebu za dugoročnim smještajem izvan vlastite obitelji. Navodi dva primjera u kojima se oživotvoruje takav pristup, i to Dječja sela i Model obiteljske skrbi

koji se provodi u SAD. Slijedeći je rad Y. Unrau u kojem autorica prikazuje rezultate istraživanja koje je provela da bi pridonijela razjašnjenju razlika u ulogama između roditelja u klasičnom i tretmanskome hraniteljstvu. Zadnji rad u ovom poglavlju tretira problem edukacije hranitelja u Belgiji.

Završno poglavlje knjige sadrži pet radova. U prvom radu H. Cleaver na temelju istraživanja provedenog u Velikoj Britaniji razmatra uzroke i posljedice neplaniranih preki da hraniteljstva. U vrlo zanimljivom radu "Teenageri beskućnici ranije zbrinuti u hraniteljstvu" R.P. Conte i sur. razmatraju karakteristike hraniteljstva koje su doprinijele pretvaranju mladih prije smještenih u hraniteljstvu u "uličnu mladež". U sljedećem radu P. Gabor i G. Charles predlažu model evaluacije specijalističkog hraniteljstva za kojeg smatraju da bi se morao razlikovati od modela evaluacije "klasičnog" hraniteljstva. H. Ward u radu "Procjena rezultata u skrbi za djecu: Projekt 'Briga za djecu'" prikazuje razvoj sveobuhvatnog sistema evaluacije skrbi za djecu u Velikoj Britaniji. Sistem je poznat pod imenom "Projekt: Briga za djecu", a bavi se evaluacijom razvoja djece od ranog djetinjstva do kasne adolescencije.

Posljednji prilog u knjizi priredili su J. Janović i I. Magdalenic a naslovljen je: "Evaluacija dječjeg hraniteljstva u zemlji u ratu: primjer Hrvatske". U njemu su prezentirani rezultati istraživanja provedenog u Zagrebu, a svrha ovog istraživanja bila je identificirati psihosocijalne poteškoće djece-prognanika smještene kod hranitelja u Zagrebu, a kao posljedica agresije na Hrvatsku.

Zaključimo ovaj prikaz konstatacijom da se radi o knjizi u kojoj se pokušava prikazati stanje i razvojni trendovi hraniteljstva u međunarodnim okvirima, što urednik Brad McKenzie i ističe u predgovoru. Bez obzira koliko se u tome jest ili nije uspjelo, knjiga predstavlja dobrodošao doprinos u razumijevanju ove, za socijalni rad vrlo važne problematike.

Prilozi hrvatskih autora po svojoj kvaliteti ne zaostaju za radovima iz drugih zemalja, pa možemo reći da dobro prezentiraju dostignuća naših znanstvenika u području socijalnog rada.

Danko Bakić

SCANDINAVIAN JOURNAL OF SOCIAL WELFARE

Special Issue, July 1993.

U Kopenhagenu od 1992. godine izlazi časopis pod gornjim nazivom. Glavni urednik je Sven Hessel profesor na Školi socijalnog rada Sveučilišta u Stockholmu, a u Uredništvu je po jedan predstavnik svake od skandinavskih zemalja, ali isto tako predstavnici iz SAD, Meksika, Japana, Velike Britanije i Australije.

Riječ je, dakle, o časopisu s međunarodnim uredništvom i pretenzijama.

Pažnju nam je privukao poseban broj iz 1993. godine posvećen siromaštvu i socijalnom blagostanju u istočnoj i srednjoj Europi nakon propasti socijalizma.

Uvodni članak napisao je S. Marklund pod naslovom "Socijalna politika i siromaštvo u posttotalitarnoj Europi". S. Marklund vrši zanimljivu analizu socijalnih promjena i socijalne politike u tim zemljama. Pri tome se referira na tri glavna modela socijalne politike u zapadnoj Europi - rezidualni, industrijski i institucionalni - i pokušava otkriti sličnosti i razlike u odnosu na njih u spomenutim zemljama.

Ovdje ukratko vrijedi spomenuti glavne ideje koje u ovom prilogu razvija Marklund.

U diskusijama o socijalnoj politici u istočnoj i srednjoj Europi mnogo se raspravlja o ulozi civilnog društva. Koncept civilnog društva ima dva aspekta. Jedan je vezan uz pozitivnu ulogu socijalnih pokreta i nezavisnih socijalnih snaga u inicijaciji i reformi unutar državnih struktura. Pokazuje se, međutim, da je taj aspekt civilnog društva relativno slab u postsocijalističkim zemljama. On je razrušen u vrijeme socijalizma. Drugi aspekt civilnog društva je uglavnom negativan. On je u opoziciji državi kao i institucionaliziranoj akciji, ali i prema tržištu. Civilno se društvo na ovaj način javlja kao mikro-koncept, koji se tiče aktivnosti na maloj skali kao što je obitelj i pojedinac. Dakle, dominantne socijalne snage u postsocijalističkim zemljama suprotstavljene su svim formama reformi socijalne politike vezanih uz državu.

Marklund čini usporedbe i s ekonomskom krizom na Zapadu tridesetih godina ovog stoljeća. Nakon te krize Zapad se usmjerio prema keynezijanskoj ekonomskoj politici, kao i